І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. в Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 149. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 5-го СЕРПНЯ, 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 5, 1959 No. 149. VOL. LXVI.

ХРУЩОВ ЗАПРОШЕНИЙ НА ВІДВІДИНИ ДО ЗДА І ПРИЙДЕ ВЖЕ НАСТУПНОГО МІСЯЦЯ. ПРЕЗИДЕНТ АЙЗЕНГАВЕР ВІДВІДАЄ СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ ВОСЕНИ, ВІДБУВШИ РАНІШЕ В ЄВРОПІ НАРАДИ ІЗ ЗАХІДНІМИ ПРЕДСТАВНИКАМИ. ВІДВІДИНИ ХРУЩОВА І АЙЗЕНГАВЕРА — СЕНСАЦІЯ ДЛЯ СВІТУ

АЙЗЕНГАВЕР І ХРУЩОВ РІВНОЧАСНО ПОВІДОМИЛИ ПРО ЗАПРОШЕННЯ І ВІДВІДИНИ

Вашингтон. — Прем'єр Нікіта Хрущов, якого сама американська преса часто називає „катом України" та який недавно похвалявся „погребати" Америку, „з приємністю" прийняв запрошення президента Двайта Д. Айзенгавера на відвідини в З'єдинених Державах Америки та приїде вже в першій половині наступного місяця вересня. Він рівночасно запросив президента Айзенгавера на відвідини в Совєтському Союзі і Айзенгавер також „з приємністю" прийняв це запрошення та заповів свої відвідини в Москві пізніше восени, відбувши раніше окрему поїздку до Західньої Европи та відбувши наради з найвищими представниками Англії, Франції, Західньої Німеччини та інших західньоевропейських держав. Повідомлення про ці взаємні відвідини, яких Хрущов добивався вже від довшого часу та відносно яких був сильний натиск з багатьох дипломатичних боків, подано майже рівночасно в Вашингтоні і Москві на окремих пресових конференціях Айзенгавера і Хрущова в понеділок 3-го серпня.

През. Айзенгавер під час пресової конференції, на якій інформував про відвідини Хрущова в Америці та свою поїздку до Совєтського Союзу.

Заява Айзенгавера

Президент Айзенгавер, виступивши перед скликаними на надзвичайну пресову конференцію представниками преси, насамперед ствердив, що заходи і переговори в справі відвідин Хрущова в Америці і Президента ЗДА в Совєтському Союзі належать від деякого часу до „найгірше зберіганих таємниць". Він також коротко поінформував, що деякий час тому він сам запропонував Держ. Департаментові розглянути можливість таких взаємних відвідин під кутом „деякого відмороження взаємин між З'єдиненими Державами і Совєтським Союзом". Опісля, поінформувавши ще, що таке саме повідомлення в тому ж часі передається в Москві, він прочитав приготовану офіціяльну заяву, в якій сказано:

„Президент ЗДА запросив Нікіту Хрущова, голову Ради Міністрів Союзу Совєтських Соціялістичних Республік, на офіціяльні відвідини до З'єдинених Держав у вересні. П. Хрущов прийняв (запрошення) з приємністю. Також Президент прийняв з приємністю запрошення зложити офіціяльні відвідини в СССР пізніше цієї осени. П. Хрущов відвідає Вашингтон упродовж двох або трьох днів і також проведе кілька днів, подорожуючи по З'єдинених Державах. Він матиме неформальну розмову з Президентом, яка дасть нагоду на виміну поглядів на проблеми взаємного заінтересування. У своїй подорожі по З'єдинених Державах п. Хрущов матиме нагоду з першої руки побачити країну, її нарід та познайомитись з його життям. Президент Айзенгавер відвідає Москву і також проведе кілька днів в подорожі по Совєтському Союзі. Це дасть дальшу нагоду на неформальні розмови і виміну поглядів в справах взаємного заінтересування з головою Ради Міністрів СССР. У своїй подорожі по Совєтському Союзі президент Айзенгавер також матиме нагоду з першої руки оглянути країну і її нарід та особисто познайомитись з їх життям. Обидва уряди висловлюють надію, що ці відвідини поможуть витворити ліпше порозуміння між З'єдиненими Державами і Союзом Совєтських Соціялістичних Республік та причиняться до справи миру".

Президент відповідає на запити

Відчитавши цю формальну заяву, президент Айзенгавер дав ще ряд додаткових виявснень, відповідаючи також на запити кореспондентів. Із цих виявснень та відповідей виходить, що взаємні відвідини Хрущова в Америці і Айзенгавера в Совєтському Союзі відбудуться не тільки за згодою, але частинно і на виразне бажання союзників Америки, зокрема Англії, яка сподівається, що такі відвідини можуть причинитися до закінчення перманентної „холодної війни" та остаточно довести до замирення в світі. Президент Айзенгавер, що перед своїми відвідинами в Москві відбуде ще наради з керівниками політики західніх держав, ані у Вашингтоні, ані в Москві не говоритиме з Хрущовим в імені всіх союзників, а тільки в своєму власному. Ці відвідини не мають жадного безпосереднього зв'язку з будь-якою „конференцією на вершинах", хоч вони можуть мати на неї відповідний вплив. В кожному разі заповіджені взаємні відвідини не мають жадних передумов. Президент Айзенгавер також здає собі справу з проблем безпеки для Хрущова під час його відвідин, але він вважає, що їх можна буде розв'язати, зокрема він сподівається, що населення цієї країни такої проблеми не створить. Президент також ствердив, що думку про ці відвідини абсолютна більшість Конгресу, як і населення не тільки апробує, але й багато від неї очікує. На цю тему також уже в перших пресових коментарях підкреслюється, що Хрущов буде гостем Президента країни і як такий повинен мати не тільки відповідну охорону, але й відповідну увагу, не як ворожий диктатор, але власне як гість Президента країни. В пресових коментарях також висловлюється думку, що ці взаємні відвідини можуть мати малощо не „революційне" значення для дальшого розвитку, хоч і не бракує голосів перестороги, що ці відвідини використає Хрущов у першу чергу для скріплення своєї власної диктатури та диктатури большевизму для його кінцевої мети — підкорення всього світу.

ВІСТКУ ПРО ВІДВІДИНИ ХРУЩОВА У ЗДА ПРИЙНЯТО НА ЗАХОДІ ПРИХИЛЬНО

Американську згоду на відвідини Хрущова у ЗДА і през. Айзенгавера в Совєтському Союзі уряди західньоевропейських держав прийняли в загальному прихильно. В західніх столицях переконані, що не зважаючи на всі застереження щодо двосторонніх тільки зустрічей, справа Заходу буде в певних руках през. Айзенгавера і тому теж немає причин для побоювань, що ЗДА підуть на якісь уступки Совєтам. Зокрема, як повідомляють з Лондону, задоволений рішенням ЗДА британський уряд. Прем'єр Вел. Британії Гаролд Мекміллен заявив з цього приводу, що тільки з допомогою безпосередніх контактів можна добитися відпруження в міжнародних взаєминах. З таким же самим задоволенням прийняв вістку про заповіджені відвідини теж і провідник британської Партії Праці Гю Гейтскілл, який висловив з цього приводу надію на нову еру у взаєминах між Заходом і Совєтами. Взаємні відвідини Хрущова й Айзенгавера вважає Мекміллен тільки передетапом до майбутньої „зустрічі на вершинах", що мала б евентуально відбутися наприкінці вересня або в жовтні ц. р. — Французькі політичні кола трактують ці відвідини, як дальший нормальний розвиток започаткованої востаннє „відвідинової політики". Американський амбасадор в Парижі Аморі Гугтон відбув ще цього самого дня розмову з де Голем, яка, як думають в політичних колах, стосувалася справи саме цих відвідин. В Парижі сподіваються, що през. Айзенгавер перед своїм від'їздом до Москви, відвідає Лондон і Париж і відбуде розмови з провідниками Вел. Британії і Франції. Західньонімецький канцлер Конрад Аденауер, одержавши повідомлення про пляновані відвідини Хрущова у ЗДА, заявив, що ця поїздка переконає про „силу і рішеність З'єдинених Держав Америки стояти на сторожі миру і свободи світу".

У Вашингтоні не сподіваються успіху із зустрічей Хрущова з Айзенгавером

Вашингтон. — Згоду американського уряду на запрошення Хрущова до ЗДА і рішення, щоб президент Айзенгавер відбув таку ж поїздку до Совєтського Союзу, політичні кола Вашингтону прийняли спокійно, але ж без надії на якийсь конкретний вислід й успіх цих обопільних зустрічей. Ніхто не сподівається, що ці зустрічі зможуть вплинути на розв'язку важливіших міжнародних проблем чи хочби й теж на усунення існуючих розбіжностей між обидвома великодержавами. Дехто тільки думає, що ці відвідини причиняться до деякого відпруження у взаєминах між ЗДА й СССР і, можливо, відкриють дорогу до кращого зрозуміння між обидвома країнами. Більшість дипломатів і політиків трактує ці відвідини, як ще один дипломатичний експеримент. В Конгресових колах переконані, що відвідини Хрущова не принесуть великої користи, але й не спричинять шкоди. Провідник демократів у Сенаті Линдон Б. Джансон заявив з цього приводу, що Хрущов матиме можливість переконатися на власні очі, що це таке американці і які є їх справжні інтенції.

Для охорони Хрущова будуть застосовані максимальні заходи безпеки

Ню Йорк. — Охорона совєтського прем'єра Хрущова під час його відвідин у З'єдинених Державах Америки вимагатиме посилених і дуже наполегливих заходів збоку усіх органів безпеки у ЗДА. В той час, як він перебуватиме з през. Айзенгавером, його охоронятиме окремий Відділ Фізичної Безпеки Державного Департаменту разом із Секретною Службою Скарбу. Тяжкуватою проблемою для міської поліції будуть його відвідини в різних містах Америки, де треба буде для цієї справи відрядити великі з'єднання поліцистів і детективів, особливо ж з огляду на активність екстремістичних антикомуністичних груп. Крім цього охоронятиме Хрущова під час його відвідин у ЗДА ще окреме з'єднання совєтської служби безпеки. Спеціяльні заходи для охорони Хрущова будуть застосовані в Ню Йорку, де, як думають в журналістичних колах, треба буде сконсигнувати для цієї мети щонайменше 4,000 поліцистів і детективів. Мікояна і Козлова під час їх відвідин в Ню Йорку охороняло понад 500 поліцистів. Президент Айзенгавер висловив сподівання, що Хрущова не вітатимуть яйцями і гнилою городиною так, як це було з Мікояном у Клівленді, Шикаґо і в Дітройті.

РОКЕФЕЛЛЕР ЗАЯВЛЯЄ ПРО МОЖЛИВІСТЬ СВОЄЇ КАНДИДАТУРИ НА ПРЕЗИДЕНТА

Сан Хуан, Порто Ріко. — Нюйоркський губернатор Нелсон Рокефеллер 3 серпня заповів, що він може кандидувати на призидента ЗДА у виборах 1960-го року, але це вирішить він аж в листопаді ц. р., якщо публічні опитування виявлять, що він втішається більшою популярністю серед виборців, як віцепрезидент Ричард М. Ніксон. Рішення Рокефеллера може запасти і пізніше, в грудні 1959 або аж в січні 1960, але до листопада ц. р. нюйоркський губернатор не робитиме жадних заходів, щоб поліпшити умовини своєї кандидатури. Коли опитування агенцій, які досліджують публічну опінію, виявлять більшість для Рокефеллера, тоді він почне діяти і буде переговорювати з політиками своєї партії, щоб здобути кандидатуру на президента, про яку напевно старатиметься і віцепрезидент Ніксон. Якщо публічна опінія заявиться за те, що Ніксон, а не Рокефеллер зможе здобути президентуру в 1960 році, тоді Рокефеллер не буде робити жадних старань для здобуття кандидатури в 1960 році. Цю заяву склав губернатор Рокефеллер на величавім прийнятті для 900 осіб, яке відбулося в готелі і в парку коло готелю Дорадо Біч і Голфовий Клюб, які розбудував брат губернатора Лоренс Рокефеллер. Гості прибули в спортових убраннях і могли користати на місце з тенісового корту, пляжі, гольфа, океану і басейнів до пливання крім найрізнородніших напоїв і їжі, які подавали при столиках під балдахінами. Це прийняття було найпишніше з усіх дотеперішніх прийнять, які відбуваються у зв'язку з конференцією американських губернаторів від півстоліття. Рокефеллер переконаний в тому, що віцепрезидент Ніксон не зможе дістати голосів незалежних виборців і тих демократів, які не є вдоволені з офіційної політики своєї партії. На думку губернатора республіканський кандидат на президента не може перемогти демократа, бо ж Республіканська партія є в меншості. Особистість республіканського кандидата повинна притягнути на себе голоси незалежних і невдоволених із свого кандидата демократів. Якщо загальне опитування виявить, що Рокефеллер втішається популярністю серед виборців, тоді він рішиться для добра партії кандидувати, щоб здобути для неї президентуру. Рокефеллер не буде поширювати вісток, що, мовляв, Ніксон не зможе перемогти. На думку губернатора Ню Йорку його пляни в цьому стейті можуть бути корисні і для цілої країни. Рокефеллер плянує в стейті збудувати за 300 мільйонів мешкань для родин із прибутками середньої величини. Він має на думці зорганізувати по дешевих цінах забезпечення на поважніше лікування; проєктує збудувати протирадіяційні схоронища для всього населення в стейті, він є вдоволений з того, що стейтова нюйоркська леґіслятура ухвалила закон, який дає більші ґарантії на фінансову відповідальність робітничих спілок. Відношення майбутнього кандидата на президента до совєтських гостей в цій країні (Мікояна і Козлова) було неґативне. Рокефеллер навіть із товариських зглядів не бачився ні одним із них, і не відвідував виставки СССР в Ню Йорку, на якій були і віце-президент Ніксон і президент Айзенгавер. Рокефеллер не поділяє того ентузіязму, який видко декуди в ЗДА, коли приймається совєтських відвідувачів, яких вітають так, немов би вони були нашими приятелями.

Нелсон Рокефеллер

НІКСОН ВІДБУВ П'ЯТИГОДИННУ РОЗМОВУ З ҐОМУЛКОЮ

Варшава. — В понеділок дня 3 серпня ц. р. віце-президент Ричард М. Ніксон конферував на протязі п'яти годин і 20 хвилин із першим секретарем комуністичної Польської Об'єднаної Робітничої Партії (ПОРП) Владиславом Ґомулкою та його співробітниками. Це була перша зустріч Ґомулки із репрезентантом Заходу. Під час розмови з Ніксоном Ґомулка намагався зосередити всю увагу на актуальних і болючих для Польщі питаннях, що за них він вважає відповідальними З'єдинені Держави Америки, зокрема на небажанні ЗДА і Заходу визнати суверенність Польщі над колишніми німецькими територіями, на мілітаризації Західньої Німеччини і на відкиненні польського пляну в справі створення центральноевропейської слуги, в якій була б заборонена інсталяція ракетних баз і вдержування зброї. В зустрічі з журналістами, відбутій після розмови з Ґомулкою, Ніксон заявив загально, що розмова була конструктивною і що вона допомогла з'ясувати позиції обидвох сторін на майбутнє. Згідно з заявою Ніксона, він обговорював з Ґомулкою тільки ті проблеми, що стосуються З'єдинених Держав і Польщі, в тому теж й економічні справи, особливо ж питання відшкодування для американських громадян за знаціоналізоване комуністичним режимом майно. Розмови велися в будинку Ради Міністрів і разом з обідом зайняли майже ввесь день так, що Ніксон не мав уже часу відбути заплянованих оглядин варшавських руїн. Вполудне він склав тільки вінок на могилі польського Невідомого вояка. Під час цієї церемонії зібрані незчисленно мешканці Варшави вітали Ніксона оплесками й окликами „Хай живе Ніксон", на що він відповів окликом „Хай живе польсько-американська дружба". Увечорі відбулося прийняття на пошану Ніксона, влаштоване президентом Польщі Александром Завадзьким. Польська комуністична преса подала про приїзд і відвідини Ніксона тільки короткі і стримані повідомлення, не згадуючи нічого про тепле й захоплене вітання, що його влаштувало йому цивільне населення Варшави.

Шеф штабу армії проти редукції наземних військ

Вашингтон. — Шеф штабу армії генерал Лаймен Л. Лемніцер промовляв на зборах Т-ва Прихильників Армії ЗДА і в своїй промові поновив своє застереження проти того, що дехто занадто довіряє масовій нищівній летунській зброї і занедбує наземні війська, які можуть деколи вже своєю присутністю перемогти ворога, або не допустити до того, щоб ворог почав агресію. Генерал Лемніцер говорив і про те, що може заіснувати такий стан, що обидва головні противники в найближчій війні могли б себе взаємно знищити, і війна могла б дійти до сліпого кута, так що рішали б про перемогу тільки наземні війська. „Модерна наземна армія, — казав шеф штабу армії, — може здобувати без повного знищення і може обороняти без сіяння атомової радіяції, бо деколи сама присутність війська може мати більше значення, як погроза меґатоновими атомовими бомбами". Генерал Лемніцер не є проти атомової зброї, але, на його думку, „наземна армія — це єдиний засіб до контролі над територією і над населенням, яке живе на цій території".

Залізниці потребують урядової допомоги, щоб виконати своє завдання під час мобілізації

Вашингтон. — Голова Т-ва Американських Залізниць Деніс П. Луміс зізнавав у підкомісії збройних сил в Палаті Репрезентантів і заявив, що федеральний уряд мусить допомогти залізницям зменшенням податків, а тоді вони не тільки зможуть встоятися економічно, але також зможуть виконати своє завдання під час мобілізації і війни. Залізниці находяться в некорисному становищі, бо мають велику конкуренцію в летунстві і в автобусах, яким уряд допомагає зменшенням податків. Директор Пенсилвенійської залізничої лінії Джеймс М. Саймс сказав, що він не може собі навіть уявити, який великий рух мусів би бути на залізницях під час мобілізації і війни. „Якщо уряд гадає, що залізниці мали б перевести всіх людей, які хотіли б тоді їздити, то ті люди мусіли б їхати в товарних возах". Та, на думку Саймса, забракло б навіть товарних возів, бо їх вистачило б тільки на перевіз трьох четвертих тих товарів, які тоді треба б перевозити. Уряд повинен дати податкові полекші залізницям, — заявляють представники залізничого транспорту.

Обидві сторони взаємно оскаржують себе у продовжуванні страйку сталеварів

Ню Йорк. — 3-го серпня відбулася 2-га спільна конференція представників сталеварів і власників сталеварень, на якій не дійшло до жадного порозуміння, бо обидві сторони не змінили своїх давніших становищ, а на конференцію прибули тільки тому, що секретар праці Джеймс П. Мічелл нарікав на те, що не можна закінчити страйку сталеварів, бо досі відбулася тільки одна спільна конференція. Представник сталеварень Конрад Купер сказав, що до закінчення страйку замало скликати спільну конференцію, бо перед тим представники сталеварів повинні закинути думку в цьому страйку здобути те, щоб і надалі зростала інфляція. Представник сталеварів Дейвід МекДоналд відповів на це, що промисловці вислали були ультиматум урядовим чинникам, щоб не вмішувалися до цього страйку, це значить, щоб не виконували того, що є обов'язком кожного уряду.

УКРАЇНЦІ НА ВІДЕНСЬКОМУ ФЕСТИВАЛІ

Відень, (К. С.). — До складу американської делеґації на зааранжований комуністами сьомий Міжнародний Фестиваль Молоді, що відбувається тепер у Відні, чи точніше до антикомуністичної групи, яка створилася після розколу в цій делеґації і яка творить більшість американських учасників, входять теж деякі молоді українці із З'єдинених Держав Америки. Вони відбули низку зустрічей і встановили багато контактів з членами совєтської делеґації і делеґацій інших країн. В складі совєтської делеґації, що нараховує яких 800 осіб, є приблизно 150 українців й українок, усе — члени комсомолу, що вони одверто признають. Як члени комсомолу, вони в розмовах з українцями із ЗДА обстоюють совєтську систему життя і хвалять Хрущова, хоч і погоджуються, коли їм доводити, що у ЗДА рівень життя і добробут набагато вищі. Водночас із цим заперечують наявність русифікації в Україні, не подаючи ніяких доказів на те. Між підсовєтськими українськими делеґатами є деяка кількість українських дівчат з Києва. Вони говорять гарною українською мовою, зодягнені в гарні національні одяги і про те, що вони українки і про їхні танки і пісні знають вже всі національні групи заступлені на віденському фестивалі. Їхні танкові виступи викликають серед учасників фестивалю і глядачів справжню бурю захоплення і домагань повторити ті чи інші танки, чого немає з ніякими іншими національними групами. Члени американської антикомуністичної групи під час свого перебування у Відні поширюють наполегливо інформативну літературу про справжнє обличчя і цілі комунізму, в тому теж і летючки видані комітетом українських молодечих організацій у ЗДА. Про розкол в американській групі поінформовані добре всі учасники фестивалю і це має свій вплив теж на антикомуністичну пропаґанду серед них. Члени польської делеґації на фестиваль висловлюються відкрито проти Москви, але хвалять Ґомулку. Не виявляють ніякого бажання ревіндикувати українські землі, що належали колись до Польщі і що після війни увійшли до складу УССР.

В АМЕРИЦІ

● **10-річний хлопець Террі Мек Колл** із Песс-а-Ґрілл на Флориді подарував Американському Природничому Музеєві в Ню Йорку пару зубів рідкісного, так званого дзюбатого кита, які знайшов його батько-рибалка на березі океану. Директор Музею, щоб віддячитися хлопцеві, подарував йому шкіру сірого ведмедя.

● **Арґентинський уряд** заборонив совєтським і румунським дипломатам виїздити поза Буенос Айрес далі як на 25 миль. Це є відплата за подібні обмеження арґентинським дипломатам в СССР і Румунії.

● **Комісар нюйоркської поліції** Стіфен П. Кенеді повідомив, що два тижні тому хтось йому телефонічно погрожував смертю. Комісар хотів поговорити з тією особою, але вона негайно поклала слухавку. Його мешкання, яку настановили його підвладні.

● **Бостонський кардинал** Ричард Кушінґ видав окрему заяву, в якій рішуче протестує проти запрошення совєтського прем'єра Нікіти Хрущова на візиту до ЗДА. „Підношу свій голос проти цього запрошення і закликаю всіх, хто думає так, як я, щоб робили те саме", — заявив кардинал.

● **Сенатор демократ** із Массачусетс, якого на першому місці згадують між кандидатами на президента, Дж. Ф. Кеннеді, заявив на пресовій конференції, що сенатська комісія розкрила тільки частину злочинної сітки, яка покриває цілу країну. „Говорю про зростаючу силу злочинного синдикату, який контролює поважне число підприємців".

У СВІТІ

● **Йорданський король Гуссейн** заявив, що Йорданія відновить вже найближчим часом дипломатичні взаємини з Об'єднаною Арабською Республікою й евентуально теж з Іраком. Ці взаємини були перервані після минулорічної липневої революції в Іраку. Перед відновленням цих взаємин мала б відбутися ще безпосередня зустріч Гуссейна з президентом Ґамалем Абделем Нассером.

● **В пожежі лісу** на південь від місцевости Константів в Альжирі згинуло 48 французьких вояків, учасників військової експедиції, висланої на розшукування за альжирськими повстанцями.

● **В конференції урядів північно- і західньоафриканських держав**, що відбувається в Монровії, в республіці Ніґерія, беруть участь теж і представники альжирського націоналістичного уряду.

● **Англо - американська корпорація для експлуатації нафтової ропи** відкрила під час чотирьох (на всіх 15) верчень на території Стирії і Горішньої Австрії наявність нафтової ропи. Денний видобуток з усіх цих чотирьох верчень обраховують на 40 тонн.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$ 12.00	One year	$ 12.00
На пів року	6.25	Six months	6.25
На три місяці	3.25	Three months	3.25

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

БАГАТОМОВНЕ ПРИВІТАННЯ

Мова про привітання, яким зустріло населення польської столиці американського віце-президента Ричарда М. Ніксона в неділю 2-го серпня. Згідно з широкими пресовими повідомленнями, понад 100,000 (кореспонденти деяких газет повідомляють навіть про 250,000) мешканців опанованої комуністами Варшави спонтанно вийшло на вулиці, щоб в особі Ніксона привітати Америку і все, що вона символізує. Квіти і сльози, якими зустрічали поляки Ніксона, викликали признання і співчуття американської опінії для поляків і їхньої долі, а з цим і для всіх інших поневолених Москвою народів. При цьому в американських пресових коментарях підкреслено „сухість", з якою зустрічало недавно те саме населення польської столиці совєтського диктатора Хрущова, не зважаючи на старанно переведену режимом підготову, і факт, що поляки могли б мати оправданий жаль до Америки за те, що вона не перешкодила Сталінові силою накинути Польщі комуністичну диктатуру, і за те, що обмежилась тільки словами співчуття тоді, коли поляки виявили бажання позбутися совєтської опіки три роки тому.

Сердечне привітання Ніксона у Варшаві має величезне значення для дальшого розвитку не тільки польсько-американських відносин. Ми сміливо могли б сказати, що такого або ще й сердечнішого привітання не влаштовано Ніксонові в Києві тільки тому, що він там не був. Проте, факт, що саме під час відвідин Ніксона в Москві, Ленінґраді і деяких сибірських містах безпосередньо після перепалки з Хрущовим на тему проголошеного в Америці Тижня Поневолених Націй Хрущов вважав за відповідне аж два рази вилітати на Україну, раз до Дніпропетровського, а другий раз до Києва, щоб у своїх виступах зв'язати Тиждень Поневолених Націй з пригадкою про воєнні спустошення, що їх вчинила в Україні друга світова війна—цей факт говорить також своєю мовою не менш виразно, як привітання Ніксона у Варшаві.

Американська преса, а зокрема „Ню Йорк Таймс", коментуючи зустріч Ніксона у Варшаві, також зв'язує його з Тижнем Поневолених Націй, вважаючи, що цей Тиждень міг, з одного боку, підсилити сердечність того привітання, а з другого боку привітання доказує, що цей Тиждень не був таким безпідставним і зайвим, як в цьому хоче переконати Хрущов світову опінію. У зв'язку з цим пригадується спостереження одного з найвидатніших американських кореспондентів п. Солцберґера з його відвідин у не-російських країнах за залізною заслоною минулого року. В доповіді на цю тему в нюйоркському Заморському Пресовому Клюбі згаданий кореспондент твердив, що в західньо-европейських країнах він раз-у-раз чув критику Америки. Тим часом, опинившись за залізною заслоною, він, за кожним разом, як тільки йому щастило „обтрястися" від офіціяльного совєтського провідника, чув від людей виключно похвали і признання для Америки, чув вислови надій, покладаних на неї. В результаті п. Солцберґер запитував: де, властиво, дійсні приятелі Америки — по цей чи по той бік залізної заслони? Привітання Ніксона у Варшаві дає на цей запит недвозначну відповідь.

Вибираючись з відвідинами до Москви, віце-президент Ніксон вивчив кілька фраз російською мовою, зокрема слова „мір і дружба". Він їх виголошував і тоді, коли розставлені між робітниками машинобудівельної фабрики в Дехтярську аґенти напастували його за „американський імперіялізм", „воєнні бази" і ін. Тим часом, коли населення Варшави з квітами в руках спонтанно вийшло на вулиці зустрічати Ніксона, він — стверджують кореспонденти — не міг їм сказати ані одного слова в їхній польській мові. Віце-президент занадто добрий дипломат, і він не поповнив помилки й не сказав полякам вивчених російських слів „мір і дружба", бо хто знає, чи тоді замість квітів не полетіло б у його бік дещо інше, менш приємне. Бо немає і не може бути миру і дружби між поневолювачем і його жертвою. І це повинна мати на увазі Америка та всі, хто думає „співіснувати" з тиранією.

Очевидно, що дипломатія і куртуазія могли вимагати від Ніксона такої поведінки і таких слів. А проте немає причин сумніватися, що і президент Айзенгавер, і Ніксон, і величезна більшість американського народу знають дійсну ситуацію, яку знаменито характеризує Дейвід Лоренс у коментарі на тему уже вирішених відвідин Хрущова в Америці, надрукованому у видаваному ним відомому журналі „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" на 10-го серпня: „Так, цар Нікіта хоче приїхати з відвідинами до наших берегів і уряд З'єдинених Держав може в офіціяльному сенсі сказати йому тільки „вітайте", але американський нарід застерігає собі право заявити, що жаден тиран і вбивник ніколи не буде побажаним гостем у вільній Америці.

МІЖ КАПІТОЛЕМ І БІЛИМ ДОМОМ...

МУСТАНҐИ В КОНҐРЕСІ

Для більшости з нас у старому краю наші перші відомості про Америку були зв'язані, здається, з мустанґами, дикими кіньми прерії. Карло Май, Майн Рід, Фенімор Купер і інші клясики „дикого Заходу" розповідали нам про героїв романтичного періоду американської історії: індіянського, піонерського, ковбойського. Всюди в їхніх творах, побіч людини, дикий кінь був героєм, що ставав для нас принадним символом Америки. Адже і в нас була принадна традиція буйного коня: не того трагічного співрозмовника Стефаникових героїв, а козацького коня вороного, що по українській прерії-степу безкрайому гуляв у героїчно-романтичному періоді нашої історії.

І ось цей американський мустанґ мав свій день в Конґресі: день, що може був критичним днем його долі. Романтика мустанґових днів і безоглядний реалізм нашої матеріялістичної доби, сентимент, людяність, приватна ініціятива одиниці на тлі американської демократії стали перед очима конґресменів і слухачів під час переслухання в т. зв. „другій підкомісії" Юридичної Комісії Палати Репрезентантів 15-го липня. Все це зосереджувалось довкруги зізнань однієї жінки — „е ремаркабел вумен", як казали про неї члени підкомісії, та довкруги її десятилітньої боротьби за рятування решток диких коней. Під час тої боротьби місис Велма Джанстон, секретарка забезпеченевого товариства в Рено, Невада, дружина власника малого ренчу, придбала собі ім'я „Ені від Диких Коней" — „Вайлд Горз Ені", що колись було насмішливим, але тепер стало її гордістю.

Десять років тому, в степах стейту Невади, місис Джанстон була свідком нелюдяного згону диких коней, яких звозили „більше мертвих як живих" до виробні собачих і котячих консервів. Те, про що довідалася місис Джанстон в тягу своїх досліджень, зробило її чемпіоном людяного трактування решток американських мустанґів. І вона добилася того, що в її повіті, а потім і в цілому стейті заборонили полювати на диких коней з поміччю автомобілів та літаків, бо це була ця жорстока й неетична сторінка проблеми. Але стейт Невада має у своїй власності тільки двадцять відсотків публічної землі: решта ґрунтів, прерій, гір — федеральна власність. Тож місис Джанстон спонукала конґресмена у Вашинґтоні, свого бувшого шкільного товариша, Волтера Берінґа, щоб він вніс подібний законопроєкт, який мав би силу на всій території ЗДА. Конґресмен Берінґ вніс у січні цього року законопроєкт Г. Р. 2725, що забороняє вживати літаки та авта для полювання на диких коней і затроювати чи занечищувати питну воду для їх вбивання. Тепер прийшла черга на місис Джанстон виступити перед конґресовою підкомісією як свідок.

Її свідчення були далеко не пустими словами чи висловами сентименту. Вони були підперті доказовим матеріялом, цифрами та світлинами, зібраними впродовж десятьох років. Не раз і не двічі вона наражала своє життя на небезпеку, фотографуючи сцени жорстокого полювання. (Її чоловік з револьвером у руках стояв на сторожі). Цей матеріял, старанно опрацьований і представлений у письмовій формі, дав справді драматичний образ життя і вимирання гордих мустанґів, колишніх панів прерій. Очевидно, що цифрові дані з усіх стейтів дуже непевні. Але свідок твердить, що в самій тільки Неваді, де колись жили сотки тисяч мустанґів, тепер залишилося щось із п'ять тисяч. Тільки від часу закінчення другої світової війни біля ста тисяч диких коней зловлено і вбито в Неваді. Такі числа, на думку свідка, характеризують їх винищення і в інших стейтах Заходу.

Ловля диких коней стала добрим бизнесом відколи поширилась мода на „петів" — різного роду малих звірят, утримуваних для приємности. Але старий традиційний спосіб ловлі диких коней вершниками на освоєних конях виявився занадто повільним і непоплатним. Тож „повітряні ковбої" перейняли їх професію. Низьким летом літаків понад гірськими закутинами, де ще переховуються рештки мустанґів, гуком моторів і пострілами ці ловці вистрашують коней і женуть їх на вільний степ. Там уже ждуть авта, які переймають ловлю. Коням накидають на шию лясо, на кінці якого прив'язано важкі автомобільні колеса або інший тягар, і так женуть їх у задротовані загороди, де вони калічаться на дротах і часто ґинуть від утрати крови. Поранених, непритомних від страху і знесилених погонею коней в'яжуть, кидають на вантажні авта і везуть до фабрик консерв. Там, за контрактами, приймають їх на вагу, в будь-якому стані, „аби тільки дихали". Альбоми світлин і заяви інших свідків були сповнені таких же драматичних картин.

Були й голоси проти охорони коней: це головно голоси власників рогатої худоби, яким табуни коней нібито нищать пашу. Та „Ені від Диких Коней" довела, що реально ця шкода дуже незначна; вона навела також ряд випадків, коли табуни диких коней зимою проламлювали лід на річках, промощуючи таким чином шлях для корів, втоптували сніг, відкриваючи худобі траву. Але передусім місис Джанстон заявляє, що вона далека від сентиментального підходу до справи. Якщо табуни диких коней дійсно приносять шкоду, то їх треба обмежувати в числі, але пляново, гуманно й доцільно. Акцію місис Джанстон за гуманність для мустанґів підтримали люди з усіх кінців Америки і світу. Монахині з Вискансину завели молитву за успіх її старань і звернулися до свого конґресмена О'Конскі з вимогою внести подібний законопроєкт у Конґресі. Старий вождь племени Сіюксів жалує, що не може напасти зі своїми воїнами на тих жорстоких ловців. Шкільні діти, що дискутують цю справу в школах, висилають свої ощадності. Місіонар з Бельгійського Конґо, сержант британської армії з Кипру, сліпець з Ню Джерзі, група журналістів з Амстердаму, письменник і годівельник коней з Портуґалії, урядовці, бизнесмени, секретарки — пропонують свої послуги і гроші, дають поради. А в Конґресі деякі конґресмени заявляють Берінґові, що їхні „справді поважні" законопроєкти не викликали такого відгуку між їхніми конституентами, як його законопроєкт в обороні мустанґів. Не сотні, а тисячі листів на піддержку проєкту ідуть до конґресменів з усіх - усюд. В бюрі конґресмена Берінґа нам показали шуфляду з листами в користь законопроєкту і ще свіжий жмут листів, що саме надійшов. Це сила, що має ефект, бо це голос виборця в демократичній системі. І тому конґресмен Берінґ дуже доброї думки щодо успіху. Але він признає, що найбільше причинилась до цього „ремаркабел вумен".

Напевно, це не найважніша справа тепер на порядку нарад Конґресу. І не найголосніша. Містер Гоффа все ще стягає на себе увагу людей, преси та телевізії; питання народної безпеки все ще драматично-критична проблема, ще бюджет, проблеми зовнішньої політики займають перше місце. А проте, боротьба за збереження рештки американської романтики, за гуманність до тварини притягнула таку надзвичайно широку увагу громадянства, що мусіла стати свого роду атракцією в Конґресі. І разом з цим дала вона зразок американської демократії в дії. юст

В БОРОТЬБІ З ЗАГРОЗОЮ КОМУНІЗМУ

Головну ролю в боротьбі з розкладовою і підривною роботою міжнародного комунізму та його експозитури на американському терені, що виступає під назвою „Комуністична партія ЗДА", відіграє під сучасну пору американський уряд, як виконна влада нації. Свідомий всіх небезпек, що їх несе з собою діяльність хоч би невеликої чисельно комуністичної партії для безпеки країни і вдержання американського способу життя та заґарантованих конституцією свобід, уряд докладає всіх зусиль, щоб втримати комуністичну партію, цього аґента чужих інтересів, під повною й ефективною контролею.

Така боротьба уряду з комуністичною загрозою не є легкою. В умовах ґарантованої конституцією повної громадянської свободи можуть бути ударемнені частинно або цілком усі заходи уряду для встановлення ефективної контролі над підривними організаціями в країні, і то не тільки адміністративні заходи, але й навіть акти із законною дійсністю.

Цікавим і характеристичним прикладом комуністичних намагань ударемнити здійснення некорисних для комуністичної діяльности законів може бути справа з Актом про Контролю над підривною діяльністю. Ухвалений Конґресом ще в 1950 р. на вимогу уряду цей акт, з постановою про обов'язок реєстрації для комуністичної партії ЗДА, не міг бути здійснений і застосований, бо провід американської комуністичної партії започаткував проти нього активну протидію з метою довести якщо не до його скасування, то бодай до відрочення його дійсности. Треба ж підкреслити, що вимога про реєстрацію включає зізнання про всі прибутки і витрати партії, як також обов'язок передавання урядовим чинникам усіх списків членів комуністичної партії. Водночас із цим закон передбачає заборону праці членів компартії на урядових становищах, зокрема в оборонній індустрії, як теж гострі кари — до 10,000 долярів і до 5 років ув'язнення — за порушення постанов цього акту.

Боротьбу проти Акту з 1950 року американські комуністи повели різними шляхами і засобами, передусім з допомогою судових відкликів, поданих до різних судових інстанцій з метою довести... його неконституційність і протизаконність. Своєю протидією вони добилися того, що до кінця липня 1959 року, значить на протязі майже десятьох років, цей акт, як теж видана в 1953 р. на його підставі Контрольною Радою для дослідження підривної діяльности постанова про обов'язок реєстрації комуністичної партії — залишилися нездійсненими.

Перший розгляд конституційности цього акту відбувся перед апеляційним судом ЗДА в грудні 1954 року. Тоді суд став на становищі, що немає достатніх підстав для визнання комуністичної партії аґентурою чужоземних чинників, і звернувся до Контрольної ради для дослідження підривної діяльности за новими даними і доказами в цій справі. Перегляд доказових матеріялів і добування нових даних зайняли майже п'ять років часу, і щойно тепер, 30-го липня 1959 р., Апеляційний Суд ЗДА визнав Акт з 1950 р. про контролю над підривною діяльністю конституційним і зобов'язуючим, встановивши цим обов'язок для комуністичної партії ЗДА реєструватися, як аґент Москви, значить, як аґент чужоземної держави і виконавець чужоземних доручень.

Комуністична партія ЗДА, як заявив її крайовий секретар Юджин Денні, зробить відклик від рішення Апеляційного Суду до Найвищого Суду ЗДА, щоб, мовляв, знайти там „справедливість" і добитися скасування цього „дискримінаційного" акту.

Адміністраційні заходи проти підривної комуністичної діяльности, підтримані навіть судовим рішенням, не вичерпують всього засягу боротьби з комунізмом. Вирішну ролю в тому повинно відіграти громадянство, свідоме своїх обов'язків супроти З'єдинених Держав і їх конституції й ознайомлене добре з цілями та методами московського і місцевого комунізму. На конечність активної участи громадянства в поборюванні комуністичної загрози вказував директор Федерального Бюра Інвестиґацій Едґар Дж. Гувер у передовій статті, надрукованій у цьогорічному квітневому числі офіційного бюлетеню ЕфБіАй. Гувер стверджив, що найкращим союзником комуністів у здійснюванні їхньої підривної діяльности є апатія багатьох американців, яка інколи є не тільки кричущою, а й скандальною. Комуністичний велетень в Америці — за словами Гувера — не спить, але безупинно і наполегливо діє. Тому американці мусять бути дуже чуйні і готові кожної хвилини й на кожному місці давати рішучу відсіч всім комуністичним затіям.

З УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ

ОДНОЗГІДНО І СКОНСОЛІДОВАНО

Шостий Конґрес Українців Канади, що відбувся в днях 9-12 липня ц. р. у Вінніпеґу, був не тільки імпозантною маніфестацією української одностайности і солідарности в справах зовнішньої української політики, але й дуже позитивним виявом однозгідности у внутрішніх, інколи досить спірних справах. Тому українська канадійська преса з повним признанням і слушністю оцінила досягнення цього Конґресу в своїх редакційних коментарях.

У повній злагоді і співпраці

„Наради Конґресу, — підкреслює вінніпезький „Новий Шлях" з дня 26 липня ц. р., у своїй редакційній статті п. н. „По Конґресі Українців Канади" — проходили в повній злагоді, гармонійній співпраці і взаємній уступчивості, а суттєві та ще й найбільш досі спірні й найтрудніші до вирішення справи, делеґати так на конґресових комісіях, як і на пленумі, вирішували однозгідно. Вистачить вказати, що зміна старого статуту, який був кістю незгоди впродовж низки років, і прийняття не менш спірного нового статуту — відбулося на підставі одноголосного рішення спершу 28 членів Статутової комісії Конґресу, а з черги такої ж одноголосної ухвали всіх п'ятисот делеґатів Конґресу, хоч статут дозволяв ухвалу 2/3 голосів. Так само другу по своїм значенні справу — консолідації та скликання Світового Конґресу Українців — вирішили одноголосно спершу 70 членів Політичної комісії Конґресу, а з черги одноголосно прийняв її весь Конґрес (хоч статут дозволяв звичайну більшість голосів). Треба ствердити, що при ухваленні нового статуту всі організації без вийнятку виявили своє компромісове наставлення й уступчивість, і не було ні одної організації, яка б не пішла на уступки, нераз дуже далекойдучі."

„Не менше вдоволення, як із змін старого статуту, треба висловити з приводу прийняття політичних постанов у справі консолідації, а ще більше з приводу запроєктованої УНО одноголосної постанови Конґресу про відбуття Світового Конґресу Українців і створення Світового Союзу Українців.

„На тлі факту, що оце вперше, та ще й на форумі Конґресу Українців Канади, прем'єр Канади і лідер опозиції зв'язали справи світового значення з українською визвольною справою, повищі постанови мають належну вимову. Крім цього треба завважити, що справа Світового Конґресу Українців, яка здавалася досі неактуальною, нереальною, а то й просто неможливою, набирає зовсім іншого вигляду по недавно відбутім у Ню Йорку світовім Конґресі Українського Жіноцтва. Бо це жіноцтво не тільки випередило мужчин, але воно непрямо доказало, що ідея Світового Конґресу Українців і Світового Союзу Українців не лежить у сфері нездійсненних фантастичних мрій, а є реальною, і не тільки актуальною, але різко акутною, яку треба здійснити якнайскоріше й яку можна здійснити без особливих труднощів."

Позадискусійні справи

Високу оцінку досягненням Шостого Конґресу Українців Канади дав також торонтський тижневик „Гомін України", орган Ліґи Визволення України, що тільки цього року став членом КУК, у своїй редакційній статті п. н.: „Позадискусійні справи", надрукованій у числі з 25 липня:

„На перебіг останнього Шостого Конґресу Комітету Українців Канади можна мати різний погляд і власну оцінку, а навіть висловити більші чи менші зауваження і застереження... Але поза дискусією, поза критикою мусять залишитись справа постави Президії і учасників Конґресу щодо російського імперіялізму, комунізму і ставлення до питання УССР, як фобми московсько-большевицької окупації України. П'ятсот представників - делеґатів українських організацій, суспільно - громадських товариств, конфесійних, політичних, господарських, молодечих, жіночих об'єднань і т. д. заявили однозгідно, одностайно і об'єднано, без одного голосу заперечення чи стримання від голосування, що в справі засадничих постулятів українська громадськість Канади мислить однаково. Ця однозгідність думки і рішення така знаменна і характеристична, що в тінь мусять відійти всі інші менші і дрібні справи.

„Рішення VI Конґресу в питаннях ставлення до російсько - большевицьких загарбників і поневолювачів України, до справи незалежности і соборности, до акції збоку деяких еміґрантських чужих середовищ відновити претенсії до частини української території були прийняті Політичною комісією і схвалені делеґатами Конґресу оплесками. А це чейже має свою вимову, бо говорить про однозгідність серед української спільноти і заразом стверджує, що компромісу з ворогом не може бути, коли він не відмовиться від загарбництва і не пошанує права українського народу на вільне і самостійне життя у власній державі. Шостий Конґрес КУК потвердив рівночасно готовість українців, тут вже народжених, давніше і новоприбулих, стати на захист землі батьків і подати допомогу визвольній боротьбі українського народу за своє визволення."

В резолюції зайнято виразне становище й до сучасного положення в Україні: „Україна донині не має своїх дипломатичних представництв, не зважаючи на конституційні управнення. Українське населення під різними претекстами вивозиться поза границі України, і в наслідках цієї московської політики населення України позбав-

(Закінчення на стор 4-ій)

ТИ У ВСІМ...

Ти у всім лишила
свій дарунок,
Спогад свій, напевне
по мені;
У березах сік,
немов цілунок,
І дихання —
в вітрі вдалині.

Щебет сміху —
у струмку на схилі,
В гомін плеса
край мого села,
Дві коси, як дві
надії милі,
В хміль зелений
в лузі заплела.

Від очей — в росі
твої жарини,
Слід лишала
стежечка крута,
Гіркота колючої ожини —
Теж твойого смутку
гіркота.

Все твоє — і ці
сліди дівочі,
Цвіт, і небо,
й нерозрив-трава,
І ранкове сонечко
із ночі
За твоєю тінню ожива.

АНДРІЙ МАЛИШКО

Армандо Палясіо Вальдес

ХОСЕ

Повість

З еспанської мови переклав: Богдан І. Лончина

(4)

Хосе здвигнув плечима на знак, що поступається, і спрямував свої кроки в напрямі до одного з складів, що під пишною назвою фабрик розташувались на побережжі. Біля дверей стояла гарна дівчина, висока, здорова, рум'яна, як більшість її подруг, хоч риси її обличчя були витончені й правильніші, ніж у котрої-будь з них. Також вбрана була вона, як її подруги, але охайніше й дбайливіше. Хустка, зав'язана на плечах, була не перкалева, а вовняна; черевики — з гарної телячої шкіри, панчохи білі й чистенькі. Вона пильнувала, як три жінки при допомозі одного моряка важили боніто. Час від часу вона й сама брала в цьому участь, підтримуючи рибу руками. Почувши кроки Хосе, вона піднесла голову і її великі, широко відкриті очі всміхнулись.

— Здоров, Хосе, ти вже вільний?

— Ще тільки маємо витягнути човни. Чи принесли всю рибу?

— Так, вона вже тут. Скажи мені, — продовжувала вона, наближаючись до Хосе, — яку ціну ви призначили?

— Півтора реаля, але для твоєї матері — один реаль.

Лице Еліси раптом почервоніло.

— Вона просила тебе про це?

— Ні.

— Не заперечуй мені цього, я знаю її добре...

— Ну, не переймайся цим... Я даю їй за таку ціну, бо розумію, що інакше вона не може заробити...

— Але ж вона заробляє, Хосе, справді заробляє — відповіла дівчина сумно. — Справа в тому, що вона хоче більше заробити... Гроші це для неї все.

— Ба, це мене не зруйнує.

— Бідний Хосе! — промовила дівчина після короткої павзи, ніжно поклавши руку на його плече. — Який ти добрий! Щастя, що це все скоро скінчиться. Мені так соромно. Коли думаєш спускати судно на море?

— Побачу, мабуть, в день святого Івана.

— То чому вже не говориш з моєю мамою? Це ж речинець, що його вона визначила: добре буде пригадати їй це.

— Тобі здається, що я повинен це зробити?

— Ясно! Час минає, а вона вдає, що нічого не розуміє.

— Ну, то поговорю з нею, як тільки витягнемо судно... Якщо, звичайно, відважуся, — додав він дещо збентежений.

— Той, що не відважується, Хосе, не перепливає моря, — заявила дівчина з усміхом.

— Маю поговорити також з твоїм вітчимом?

— Це те саме. В кожному разі буде те, що мама схоче.

— Так до побачення.

— До побачення. Поспішай, щоб не застав нас за вечерею.

Хосе подався знову на берег, де моряки з немалими труднощами й зусиллям вже витягали судно на сушу. Заходила ніч. Жінки й діти помагали своїм чоловікам і батькам у цій важкій роботі. Поміж тінями, які ставали щораз темніші, видно було їх силюети, що творили збитий гурт. Витягнувши човен з води, моряки зібрали рибальське знаряддя, яке лежало порозкидане на березі і, глянувши востаннє на море, нерухоме й темне, пішли поволі до містечка.

Видавши потрібні доручення на наступний день, Хосе також спрямував туди свої кроки. Він ішов скоро тією одинокою вулицею, досить ясною в тій порі з огляду на велике число таверн, що були відкриті. З усіх них виходив страшний галас і сміх. Не звертаючи уваги на приятелів, що голосно кликали його, запрошуючи на чарку, він вийшов майже на кінець містечка і вступив до крамниці, світло якої весело розбивало темряву вулиці. В тій вузькій і низькій, як корабельна каюта, крамниці продавали всяке добро: тріску, капелюхи, сірники, солонину, катехизми й збірники народних пісень. Проте, перше місце займало рибальське й усяке інше морське знаряддя. Три чи чотири великі звої каблів лежали на підлозі, правлячи за стільці; ряди гаків на рибу звисали з весла, завішеного від одної до другої стіни; а кілька напівпорожніх пушок дьогтю розносили по кімнаті пронизливий запах. Але носи постійних відвідувачів крамниці не були цим ображені. Вони, мабуть, не завважували приявности таких запашних посудин.

За сосновою дошкою, що служила за ляду, сиділа сеньйора Ісавель. Її чоловік, дон Клявдіо, учитель початкової — і останньої — грамоти в Родільєро стояв збоку, краючи на частинки кусень мила. Довгий сюртук, прикрашений перкалевими нарукавниками, і незвичайна вченість та барвиста мова, якими він часто пишався, зовсім не стояли йому на перешкоді в цьому простому зайнятті. Вже десять років був він одружений з вдовою покійного Веґи, крамаря і фабриканта маринованої риби, і ввесь той час погоджував великодушно й без ніякої шкоди високі завдання навчання з менше світлими завданнями торгівлі, присвячуючи однакову увагу, як він звичайно казав, Мінерві і Меркурієві. Мав із п'ятдесят років, жовтаве лице, плоский ніс, рідке волосся й запалі очі, з незмінним виразом переляку або здивування, так, ніби бачив постійно перед собою якусь трагічну сцену. Був лагідної та милої вдачі, тільки не в школі, де мучив дітей немилосердно; не тому, що мав такий темперамент, але наслідком глибоко закорінених в його умі теорій. Такі дисциплінарні засоби, як удар лінійкою по руці чи потягнення за вухо, були для дона Клявдіо невідлучною частиною навчальної системи. Це все вміщалося в загальній назві „кара". Дон Клявдіо завжди вимовляв це слово з пошаною. Піднімаючись нагло до вершків метафізики, він вважав, що кара — це не зло, а один з найкращих і наймиліших дарів, що його людина має від Божого Провидіння. Тому й того, що карає, треба вважати за янгола-хоронителя, за такого, що спиняє кров з рани. Він старався сполучити кару з відповідним церемоніялом, щоб осягнути поправу й дати добрий приклад; він ніколи не накладав її поривчасто чи нашвидку. Спершу вияснював провину, а вже після того, зваживши її на вазі справедливости, засуджував винуватця і записував присуд на папері. Винуватець ішов до кута, де приєднувався до інших злочинців, і так в судорогах страху, чекав на нещасну годину. Після науки дон Клявдіо переглядав список кар і на цій основі починав виконувати присуд в приявності цілої школи. Як тільки закінчував цю роботу, плескав звичайно по-батьківськи по заплаканих лицях вихльостаних дітей і казав ніжно:

— Тепер, мої діти, ідіть додому. Колись будете мені дякувати за ті удари, які я вам дав.

Степан Куропась

ШИКАҐОВСЬКА ХРОНІКА

Конвенція Православної Ліґи Молоді відбулася в нас 17—19 липня. Без огляду на спеку, наради і бенкет в готелі „Конґрес", а Бенкет і Концерт в залі Собору св. Володимира були чисельні, і дуже товариські. Залі в згаданих вже місцях були переповнені молоддю, яка приїхала зі широкої Америки і Канади. На цей, 12-ий з черги збір православної молоді, приїхали високі достойники православної десцезії Америки: Пресвященний митрополит Іоан, архиепископ Мстислав, велике число православного духовенства з цілої Америки до б. пароха Шикаґо о. Мицика включно. Були й місцеві пapохи о. Вілецький з катедрального собору, о. Кулик з Борисайду і о. Писар з Гарвей. Головним промовцем в готелі Конґрес була княжна Ілеана, дочка румунського короля.

На бенкеті в залі собору було багато промов. Промовляли згадані вже духовні достойники, а зі світських, урядники парохій, з Ліґи Молоді і ОДВУ. По бенкеті на концерті виступали хорБоян під управою о. Позняка, хор Сурма, яким керував п. Желіхівський, танцювальна трупа п. Тягнибока, пані Олихана, панна Решетник і дівчата з Балтімору. Всі виступи мали характер масовий, з браку місця деякі люди верталися додому. За 12 літ Православна Ліґа Момоді виявила не лише живучість, але й доказала, що має добрий провід і добру організаційну структуру. Головний контролер Петро Пуцило вітав Конвенцію від УНСоюзу. Програмою вміло на переміну проводили пані Фарина і Шостак-Худій.

Союзовий День відбувся в нас в неділю, дня 17 липня в городі Екгардт на Талкод Ровд. Нове місце, а може й інші речі, були причиною слабої фреквенції дня — 500 людей замало як на нашу громаду. Промовцем був ред. А. Драган. В змаганні популярности взяли участь дівчата з Відділів 220, 221 і 259. На королеву на 1959/60 рік вибрано панну Подоляк. З вибором нової королеви Шикаґо треба буде треба промостити їй шлях до різних імпрез, в яких королеви інших народів беруть участь. Цього року в Міжнародній Виставці Ярмарку не було репрезентантки України, де з-поміж красунь вибрано польку Гелену Цвєж на королеву (міс) Виставки.

Український Молодечий Клюб, — молодий і бідний. За останній рік призбиралося в касі всього 170 дол. А проте клюб уфундував стипендію в сумі 120 дол. на курси українознавства на Союзівці, і розписав конкурс, у висліді якого Марійка Бережан поїде на курси. В розмові з предс. клюбу я довідався: Гроші є на те, щоб їх пускати в рух, а не держати на припоні, коли ходить про організації. Завданням організаційних грошей є помагати добрій справі і членам. Який гарний примір для багатьох наших союзових Відділів, що „тиснуть" тисячі, з яких члени не мають жадної користи.

Клюб Єдність на Савт-Сайді, господарем якого є 35-ий Відділ УНСоюзу, має свій дім, приходи і розходи. З нічого купив дім, відремонтував і звичайно зайшов в довг до висоти 25 тисяч. Нині довг зменшився до 17 тисяч, і за 5 літ існування клюб „Єдність" зробив добру роботу, бо подбав про власний союзовий центр, якого досі на Савт-Сайді не було. Добрий провід, секр. Петро Савчак і гол. контролер Петро Пуцило, вив'язується з свого завдання.

Дві важливі події мали місце в нашій громаді в червні. Першою — це відвідини англійської королівської пари у зв'язку з проголошенням нашого міста морським портом. Гості приїхали кораблем „Британія" просто до порту в Шикаґо.

Міжнародна Торговельна Виставка була другою подією, що приводила між свої стіни один мільйон глядачів. З інтересних для українців справ треба згадати, що Польща була добре заступлена важкою машинерією і шинками. Польська Виставка виявила, що Польща перейшла завдяки „одзисканим земям" в промислову повугу. У зв'язку з виставкою відбувся двобій Польщі з Німеччиною, на виставлених мапах, бо одна і друга держава землі по Одру і Ніссу включили у свої державні границі. Польський директор Пекарчик зажадав від директора Виставки усунення німецьких мап, мовляв вони грабують польські землі. Американець Ричард Рівс заявив, що управа Виставки не мішається до політики. А коли ходить про замішання публічного спокою і забурення злої крови, як твердив Пекарчик, то казав Рівс, 99% відвідувачів не розуміються на европейських мапах, і вони навіть не зауважили жадної різниці між польською і німецькими мапами. Над Виставкою царювало 23 королеви різних націй, між якими не було королеви України з вини шикаґов. українців.

Губернатор Стретон вернувся з 11-денної поїздки по ССР. Він не був до кінця екскурсії, але був і в Києві. Оглядав те, що йому показували і, як пересічний американець, бачив всюди добробут, радісне життя і щасливих людей. Бачив українську кукурудзу, що дорівнює якістю кукурудзі стейту Іллиной, воєнної гарячки не бачив. На пам'ятку купив собі балалайку і дві українські вишивані блюзи чи сорочки.

Конференція ОДВУ і братніх організацій відбулася у нас в суботу і неділю 4 і 5 липня. Вула це теренова передконференція середнього заходу, хоч приїхали деякі діячі і зі сходу між ними п. Бак - Бойчук. На нараді була теж пані Сулима з Европи. Головна конференція ОДВУ і канадійської УНО відбудеться під час „Дня Праці" на оселі Ольжича в Лігайтоні, Па. Прийдуть теж учасники з Европи.

Десятичленна родина д-ра Трутенка є доказом, що родина УНСоюзу в Шикаґо побільшується, виказує живучість і що Шикаґо дальше має аспірації бути в рядах УНСоюзу на першому місці, є дальшим доказом того, що в нас є ще кадри нових союзовців, і що будучність УНСоюзу лежить на середньому Заході Америки.

Д-р Трутенко з родиною.

Хто такий д-р Трутенко? Це лікар, який молодим хлопцем разом з батьком, що воював за Україну в нашій визвольній війні, перейшов на Чехословаччину. В гімназії в Ржевніцах і на Карловім університеті побирав освіту. Як лікар працював по шпиталях Праги, Пільзна і в Судетах. В Німеччині працював як лікар в таборах, а від червня 1950 р. перебуває в Шикаґо. По відбуттю приписаної практики, діє у трьох власних бюрах. — На знимці д-ра Вол. і Анна Трутенко і діти Володимир, Анна, Валентина, Борис, Зоя - Людмила, Ігор, Микола і Олена - Марія. Всі члени 35-го Відділу УНСоюзу, який зростає темпом грибів по дощі.

Дитяча Оселя в Равнд Лейку стає під неділю прибіжищем старших, молоді, студентів і спортовців. В неділю 26-го липня я відвідав оселю і застав там в десятеро більше старших, чим дітей. Молодь грала відбиванку на двох площах, пані з дітьми сиділи у воді або на берегах. Буфет повний, забракло студеної соди. Автова площа переповнена. Такий стан справи свідчить, що оселя тішиться популярністю. Вона всього 40 миль від Шикаґо і в неділю сповняє теж функцію Оселі Старших.

Український Народний Союз все давав дотацію на оселю у виді стипендії для сироти або незаможньої дитини членства УНСоюзу.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Змагання молоді в українознавстві в Сиракюзах

В 5-ій клясі Курсів Українознавства в Сиракюзах відбувся цікавий внутрішній змаг, який тривав понад 2 місяці (67 днів) від 5-го квітня до 10 червня ц. р., і в якім взяло активну участь 16 учениць і 1 ученик. До того змагу учні голосилися добровільно. На 20 зголошених, 17 видержало до кінця. Найбільш приманчивою для змагунів була перша нагорода, оплата півлітнього табору або оселі, а дальші нагороди — вартісні українські книжки.

Вимоги змагу були такі: 1. Завжди говорити з українськими дітьми по українськи; 2. Кожного дня прочитати найменше 10 сторінок української книжки; 3. Написати зміст з кожної причитаної книжки, згідно з визначеною схемою; 4. Не опустити ні одної лекції українознавства; 5. Всі домашні задачі виготовляти дома; 6. Завжди бути приготованим з усіх предметів на курсах; 7. Вивчити життєписи Т. Шевченка, І. Франка, Л. Українки і гетьмана Мазепи; 8. Знати по 2 вірші вище згаданих поетів; 9. Кожного тижня пройти в означеній годині і на означене місце приходили всі ті, що змагалися і звітували зі своїх осягів. Вже в першій половині змагового часу на перше місце вибилася 12-літня учениця Люба Мазурик і вона вела перед до кінця змагань. Вона виповнила всі вимоги у сто відсотках і здобула першу нагороду — оплату за 2-тижневий побут в пластовому таборі, та книжку Лесі Храплива „Вітер з України", яку авторка прислала з дедикацією для переможця в тих змаганнях. Люба Мазурик причитала за 67 [illegible] 11 книжок, які мали 1,602 сторінки. Вона закінчила 5-ту клясу Курсів Українознавства з визначним поступом, а теж в цілоденній парохіяльній школі є дуже доброю ученицею.

Дальших 5 учениць прочитали теж понад1,000 сторінок українських книжок і здобули визначний поступ на курсах українознавства. Це учениці Марта Бачинська, — 6 книжок 1,298 стор.). Одержала другу нагороду — твори М. Коцюбинського (2 томи).

Ганя Возняк прочитала 11 книжок (1,208 сторінок). Одержала 3-тю нагороду — альбом „Любіть Україну".

Надя Пилипишин прочитала — 9 книжок (1,147 сторінок). Нагорода — В. Радзикевич — „Історія української літератури" (оправлені три томи).

Дануся Гапій прочитала 11 книжок (1,104 стор.). Одержала 5-ту нагороду — книжку „Львів" збірник.

Ірця Граб, прочитала 7 книжок, (1,067 стор.). Одержала 6-ту нагороду Павла Грицака „Галицько - Волинська Держава".

Дальших 8 учениць і учнів причитало вимагану скількість сторінок українських книжок (від 670 — понижче 1,000). Це: Будзяк Ірина, (5 книжок, 977 стор.(, здобула дуже добрий поступ на Курсах Українознавства. Дістала в нагороду книжку Ярославська „Поміж берегами". Мирослава Павлів 8 книжок 964 стор.). визначний поступ, нагороду — Ф. Дудка „Великий Гетьман". Купровська Ірина, 12 книжок, (865 стор.), визначний поступ, нагорода Б. Лепкого „Мазепа". Марковська Віра, (9 книжок, 855 стор.) нагорода „Конотоп", Богачук Ірина (5 книжок, 778 сторінок), визначний поступ і нагорода — І. Франко „Лис Микота". Зенко Карпишин, (5 книжок, 716 стор.) дуже добрий поступ, нагорода — О. Лисяка „За стрілецький звичай". Зенко Карпишин, (5 книжок, 716 стор.) визначний поступ, нагорода Золотополець „Син України". Ліда Бунецька, (8 книжок, 670 стор.) визначний поступ, нагороду „Конотоп".

Усі діти, що брали участь у цьому змагу, це не лише пильні учні на Курсах Українознавства, але і активні члени двох молодечих організацій: Пласту і ЮСУМА. Вони всі задоволені зі своїх успіхів, бо зрозуміли, що змаг вийшов їм на користь. Вони навчилися читати українські книжки і полюбили їх.

Фонди на закуплення нагород зложили місцеві товариства і організації: Відділ У. К. К. А., Відділ Союзу Українок, Відділ ООЧСУ, Осередок СУМА, Укр. Народний Дім, Відділ ОДВУ і Пластова Група.

М. Л.

ПРЕЗИДЕНТ УНР В ЕКЗИЛІ І ГОЛОВА ВО ДЯКУЮТЬ ЗА ПРОГОЛОШЕННЯ ТИЖНЯ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ

Ню Йорк. — Представництво Української Національної Ради в ЗДА повідомляє, що, з нагоди схвалення Сенатом і Палатою Репрезентантів та проклямацією Президента ЗДА Тижня Поневолених Націй, від'їхав дня 27-го липня ц. р. до Вашинґтону д-р Степан Витвицький для зустрічі з лідерами Конгресу і Сенату та відвідин Державного Департаменту у Вашинґтоні. Спільно з д-ром Ст. Витвицьким від'їхав теж Уповноважений Ліґи Поневолених Народів (Паризький Бльок) — Константин Мерляк для зложення подяки та признання репрезентантам американського народу за їх виступ в обороні поневолених народів проти комуністичної тиранії. З цієї ж самої нагоди голова ВО УНРади Микола Лівицький вислав з Мюнхену в Німеччині до президента Двайта Д. Айзенгавера телеграму з подякою за „встановлення тижня поневолених народів" та за згадку в тій резолюції про український й інші неросійські народи Совєтського Союзу, які борються за встановлення своєї свободи і незалежности, що їх знищила аґресія комуністичної Росії".

Американська преса друкує в дальшому голоси й відзиви з приводу проголошення цього „Тижня Поневолених Народів". Провідний вашинґтонський щоденник „Вашинґтон Пост", який у числі з 24 липня ц. р. надрукував був критичну до схвалення Конґресом резолюції про встановлення Тижня Поневолених Націй редакційну статтю п. н. „Дратування ведмедя", вмістив через кілька днів, уже дня 29-го липня обширну відповідь проф. Лева Добрянського на цю статтю із твердженням, що ідея проголошення такого тижня була спонзорована не іміґраційними групами, а американськими громадянами, свідомими небезпеки совєтського імперіялізму. Проф. Лев Добрянський підкреслив ще в своєму листі, що обурення Хрущова з приводу встановлення Тижня Поневолених Народів цілком зрозуміле, бо цей акт вдарив у найслабше місце Совєтського Союзу — в найболючішу проблему — поневолених ним не-російських народів, без яких Росія була б другорядною чи й третьорядною державою. Разом із листом проф. Л. Добрянського редакція „Вашинґтон Пост" надрукувала ще листи ген. Г. Б. Гестера з Вашинґтону, Т. Г. Морґансена з Ню Йорку і Н. де Рочефорта з Вашинґтону. За винятком ген. Гестера, який вважає, що ЗДА не повинні заохочувати до революцій ніяких народів, бо це не є дорога до незалежности, автори двох останніх листів схвалюють проголошення Тижня, вважаючи, що ЗДА не повинні заперечувати своїх симпатій до справи визволення цих народів, а навпаки повинні підтримувати їх виявами своєї прихильности. Останній з дописувачів звернув теж увагу, що „обурення" Совєтів з приводу проголошення Тижня Поневолених Націй є облудною перфідією, бо ж самі вони безупину майже кожного дня дискримінують ЗДА, як імперіялістичну і мілітаристичну державу, яка нібито поневолює навіть ті країни, що входять до НАТО.

Організують відзначення 40-ліття здобуття Києва

Гамілтон, Онтеріо. — 30-го серпня минає 40 літ, як Українська Армія, що об'єднувала тоді військові сили УНР і УГА, маючи перед собою білий і червоний фронти, — в бравурному марші здобула столицю України — Київ. Зорганізувати величаве відзначення тієї історичної дати взяла на себе 7-ма Станиця Союзу Бувших Українських Вояків в Гамілтоні під протекторатом Генеральної Управи СБУВ, в днях 29 - 30 серпня ц. р. в оселі „Золота Брама", в околицях Гамілтону, Онт. На зустріч кол. Українських Вояків Канади і ЗДА в українським громадянством свою участь вже заповіли ген. О. Загродський, ген. М. Крат, ген. М. Садовський і ціла низка визначних представників української булавної старшини. Програма Ювілейного Свята розложена на два дні. В суботу 29-го серпня вечером відбудеться в „Золотій Брамі" забава для молоді, на масову присутність якої на Святі організатори ювілею надіються. Головна урочистість буде в неділю 30-го серпня: польова Служба Божа, спільний обід, дефіляда членів СБУВ перед українським генералітетом, спортові змагання і т. ін. До участи в ювілейних святкуваннях запрошується ветеранські організації всіх формацій і українські організації. Оселя „Золота Брама" є власністю Православної громади св. Володимира у Гамілтоні, положена вона на березі Онтарійського Озера, є там ліс, розлогі луки, крита заля, сталий буфет, і є чудове місце для відпочинку.

Із життя молодої Громади у Сан Дієґо, Каліфорнія

У недавно заснованій каліфорнійській громаді відбулося кілька цікавих подій, а про останню таки слід написати кілька слів.

Був це „Прощальний Вечір" влаштований Громадою для родини д-ра Богдана Осадци.

28-го червня ц. р. зібралися члени Української Громади, щоб попрощати д-ра Богдана Осадцу, який, відбувши у Сан Дієґо лікарську службу у американській фльоті, вихав на своє попереднє місце побуту у Діксон, Ілл.

Привітавши п-во Осадців і його брата Левка, який прибув з дружиною Зенею із Лос Анджелесу, голова Громади п. І. Ворона попрощав їх від громади і подякував за їхню працю і щире ставлення до усіх потреб громади. По черзі покликав до слова секретарку п-і Надію Хам, яка познайомила присутніх із вдачею п-ва Осадців: Вони перші були організаторами громади і ставали безкорисно з поміччю членам у багатьох випадках. З їх виїздом громада тратить людей з високою культурою, патріотів, які гордо пропаґували добре українське ім'я; д-р Б. Осадца у своїй службі у фльоті, пані Таня як мистець у писанні українських писанок і кераміці, своїми виступами на телевізії.

По черзі промовляли п-во Г. Китасті та брат Лев Осадца. Панство докторство Осадци щиро зворушені несподіваним прощальним вечором, висловили жаль покидати Сан Дієґо і з'ясували можливість повороту, хоч не скору, але пляновану, що присутні привітали бурхливо.

Пан Ворона вручив китицю квітів припняв орхідею до сукні п-і Тані, що немало зворушило любу гостю і всіх присутніх.

Про нагоді п-во Осадци пожертвували 100 дол. до вбогої ще каси Громади, що присутні приняли як першу цеголку на будову у будучому Українського Дому. Переведено збірку на українських Інвалідів у Німеччині, яка принесла 30 дол., а зі суми зложеної п-ством Осадцами приділено 10 дол., що разом дало 40 дол.

У розвагову програму вечора увійшов малий, але гарний репертуар п. Г. Китастого при бандурі, опісля перекуска при каві та танці.

Вечір цей останеться надовго у споминах присутніх, а у п-ва Осадців переконанням, що залишають у Сан Дієґо приятелів, які усе будуть нетерпляче чекати на їх скорий поворот.

Надія Хам

ЗВЕРНЕННЯ ЮКОМА

І) У різноманітній програмі відзначування Мазепинських Роковин заплановано м. і. також, — як про це вже повідомлювали, — масовий ЗДВИГ МОЛОДІ, який має відбутися рівночасно в Шикаґо і в Ню Йорку в днях 19—20 вересня ц. р. Здвиг у Ню Йорку є задуманий як імпреза спільна для цілого Сходу ЗДА з участю молоді та громадян з тих усіх осередків, які звичайно тяготіють до Ню Йорку. Підготова і переведення такого Здвигу Молоді вимагають якнайтіснішої співпраці і запалу не тільки самих молодечих организацій, але й усього громадянства. У зв'язку з цим просимо і закликаємо Проводи всіх заінтересованих ВідділівУККА та інших громадських організацій:

а) не влаштовувати в цих двох днях ніяких інших імпрез, навіть льокального характеру,

б) пропаґувати й організувати масову участь у Здвизі якнайбільшого числа громадян,

в) допомагати молодечим організаціям, чи поодиноким гуртам молоді, включитися у Здвиг в характері виконавців, або принаймні учасників глядачів.

ІІ) Починаючи з половини вересня ц. р. буде відкрита пересувна ВИСТАВКА з тематикою „Іван Мазепа і його доба". Осередки, які бажали б мати в себе цю виставку, повинні повідомити про це, протягом місяця серпня, на подану нижче адресу, подаючи інформації щодо бажаного ними часу, особи, яка перебере відповідальність за експонати, місце виставки, тощо.

ІІІ) У зв'язку з деякими публікаціями, які появляються з нагоди Мазепинського Ювілею, вважаємо доцільним і потрібним просити всіх заінтересованих, щоб вони, маючи на увазі гідне відзначення особи і Ідеї Великого Гетьмана, публікували тільки речі поважні й мистецькі, бо публікації всіляких фантастичних історій, рисунків, портретів і т. п. можуть навіть при найкращій волі заінтересованих, принести більше шкоди чим користи.

IV) Науковий Збірник, який підготовляє окрема комісія під проводом проф. В. Січинського, появиться восени ц. р. в мовах українській і англійській; про зміст збірника, його ціну і точнішу дату появи буде окреме повідомлення.

За Ювілейний Комітет Мазепи:

проф. Володимир Січинський, голова; Володимир Савчак, за секретаря.

Адреса:

Mazepa Jubilee Committee, 302-304 West 13th Street, New York 14, N. Y.

Західня Німеччина підписала договір при статус військ НАТО

Бонн, Західня Німеччина.— Шість західніх союзників: ЗДА, Велика Британія, Франція, Канада, Бельгія і Голляндія 3-го серпня підписали договір із урядом Західньої Німеччини, який реґулює перебування збройних сил держав НАТО в Західній Німеччині. Наради над складенням цього договору тривали довший час, їх закінчено в березні ц. р. Цей договір важний буде аж тоді, як його ратифікують усі ті держави, які його заключили. Війська НАТО в Західній Німеччині після 1955 року, коли та держава стала самостійною, перебували на основі тимчасового договору. Найважнішою зміною в новому договорі є те, що чужі вояки можуть бути суджені німецькими судами за доконані невійськові злочини. Згідно з договором чужі війська можуть відбувати маневри в Німеччині.

Греція відкинула болгарську пропозицію заключити договір про ненапад

Атени, Греція. — Аж тепер виявилося, що грецький уряд ще 22-го липня ц. р. відкинув болгарську пропозицію заключити 20-річний договір про ненапад. Болгарія діє разом з Альбанією і Румунією згідно з совєтською суґестією, щоб усі балканські держави погодилися на те, щоб не вживати атомової зброї на своїх територіях. Грецький уряд відповів на болгарську пропозицію, що він дбатиме про оборону своєї країни згідно з своїм власним пляном. Греція й Болгарія — це давні вороги, вони воювали у двох т. зв. балканських війнах і під час першої світової війни. Греція твердить, що вона є членом ОН, і їй не є потрібний окремий пакт про ненапад.

Туристи до СССР дістають інструкції в Інформаційному Бюрі в Ню Йорку

Ню Йорк. — Аж тепер подали до відома, що в Ню Йорку від 15-го червня урядує окреме Інформаційне Бюро, яке дає інструкції тим американським туристам, які від'їжджають до СССР. Досі з інформацій цього інформаційного приватного центру скористало 650 туристів, воно праюватиме до 15-го вересня, і з нього може скористати ще поважне число відвідувачів СССР, бо цього року, як передбачають, відвідають Москву від 10,000 до 15,000 американців. Кожного дня відбуваються три рази спільні інформації для туристів, яких повчається, як найкраще відповідати на ті запити, що їх люблять ставити совєтські громадяни. Це бюро очолює 29-річний Ґіллінґем, який теоретично вивчав СССР і відвідував його впродовж 30-ох днів. „Ми не ведемо жадної пропаґанди ані не стараємося на нікого впливати, тільки хочемо поінформувати", — заявив керівник цього центру, який є приміщений в будинку Карнеґі Ендовмент при 42 Східній вулиці напроти Об'єднаних Націй.

● **Пакістанський уряд переносить столицю** своєї країни з Карачі до міста Равальпінді в Північному Панджабі. Частина урядових установ переїде туди в жовтні ц. р.

● **Президент** Об'єднаної Арабської Республіки Ґамаль Абдель Насcер відбуде у вересні ц. р. поїздку по країнах Азії і відвідає між іншими державами теж Індію, Бірму та Цейлон.

ВІДПОЧИНКОВИЙ, ТОВАРИСЬКИЙ, ВИХОВНИЙ Й ІМПРЕЗОВИЙ СЕЗОН НА СОЮЗІВЦІ В ПОВНОМУ РОЗГАРІ

Союзівка, Кергонксон. — Цьогорічний вакаційний сезон на Союзівці, що започаткував уже також від деякого часу плянований повнорічний сезон, належить до найповніших і найрухливіших у відносно недовгій, але багатій в події історії цієї оселі Українського Народного Союзу в Кетскильських горах. Коротка хроніка останнього кінця тижня може послужити доказом цього.

Союзівка заповнена по береги гостями, але „Данило з Квасом", як популярно називають гості управителя оселі і його асистента, завжди потраплять в потребі „вичарувати" якесь місце для несподіваних гостей, хоч би один чи другий сам мав піти в нічліги „на люди". Найбільше скупчення гостей, очевидно, біля басейну, і всі вже живуть думкою, що негайно після літнього сезону почнеться там уже вирішена Головним Урядом УНС будова нового величезного басейну, мабуть 60 на 100 стіп, та що він уже служитиме гостям у наступному літньому сезоні. На Союзівці повно всіляких атракцій кожного дня а одною з них є те, що чи не за всіх висловив д-р Стецьків з Бофало, приїхавши з дружиною і двома дітьми на двотижневий відпочинок: „За один день на Союзівці — казав доктор — я зустрів більше приятелів і знайомих, як за повний рік у місті". Зокрема великий рух починається на Союзівці з кінцем тижня, від п'ятниці по полудні. Ввечорі грає оркестра, а в суботу є обов'язково, крім оркестри („Амор") і танців, ще й відповідна культурно - розваґова імпреза, в якій також і оркестра бере участь. Минулої суботи публіку справді розважала трійка артистів львівських та інших сцен: Оксана і Ярослав Пінот Рудакевичі та Марія Лисяк. Обидві артистки вели дотепну, часто віршовану конферансьєрку і виконали крім того: М. Лисяк пісні „Наш Львів", „Союзівка" та „Родимий краю" і одну народну, а Оксана Рудакевич виконала сантіментальний монолог на тему свого 10-літнього побуту в Америці. Пінот Рудакевич виконав два монологи, один укладу його дружини Оксани, подібно, як і п-ні Лисяк співала пісні укладу свого чоловіка, редактора Олега Лисяка, опісля на закінчення п-ні Лисяк і Пінот Рудакевич виконали спільно драматизовану пісню „Та куди ідеш Явтуше". Як додати, що того ж дня на Союзівці відбулося весілля Осипа Калиновича з Анною Зазвірською, які — до речі — також і раніше познайомились на Союзівці, що оркестра „вжарила" многоліттє для інж. Гоянюка, голови 245-го Відділу УНСоюзу з Трентону, що... ще десять всіляких інших „що", тоді легко можна собі уявити, що твердження про „повний розгар сезону на Союзівці" не є безпідставним.

Навряд чи на якій іншій оселі так пізнати неділю, як на Союзівці. Це завдяки Стемфордському Владиці Кир Амврозієві Сенишинові, до єпархії якого Союзівка належить та який забезпечив численним гостям Союзівки можливість провести кожну неділю по - християнському. Кожної бо неділі на відповідно приготованому місці серед дерев біля провізоричної каплички відправляється о год. 11-ій перед полуднем Служба Божа, в якій бере участь часто може і більше людей, як в неодній середньо великій парафії. До цієї врочистості приготовляються гості вже від рана. Все чисто, святочно зодягнені спішать більшими і меншими гуртами на місце Богослуження, як колись, у Старому Краю, спішили до місцевої церковці. Подібне діється і після Богослуження, як люди вертаються гуртами назад до Гостинниці чи до інших своїх приміщень. Минулої неділі відправляв Богослуження всч. о. Барнич з церкви св. Юра в Ню Йорку, виголосивши при цьому справді глибоку своїм змістом проповідь, яку, як завжди, всі вислухали з найбільшою увагою. Очевидно, що між гостями Союзівки є католики і православні. Для православних всч. о. Іван Ткачук відправив на іншому місці, біля віллі Київ, Богослуження в тижні, в день св. Володимира Великого минулої середи. Під час Богослужень в неділю співає побожні пісні своєрідний „союзівський - хор", зложений з працівників та гостей. Зорганізовану участь беруть у Богослуженнях діти, раніше дівчата, а тепер хлопці, що ними піклується та яких навчає і виховує в дитячому таборі штаб дібраних

Марія Лисяк

Ярослав Пінот Рудакевич

виховників під проводом такої незрівняної у своїх кваліфікаціях виховниці, як п-ні Аполлонії Книш з Ню Йорку. А за тиждень, як закінчиться хлоп'ячий табір, почнуться на Союзівці традиційні вже Курси Українознавства, до участи в яких в цьому році вже зголосилась рекордова кількість студентів — понад 70! Управитель Курсів проф. д-р Василь Стецюк та інструктори проф. Іван Близнак та п-ні Галя Підручна матимуть справді „повні руки" роботи. А під час курсів відбудеться, для курсантів і гостей, окремий Мазепинський День для відзначення цього ювілейного Мазепинського Року.

Так то день за днем і тиждень за тижнем проходять на Союзівці, цьому справжньому „шматку України на вільній американській землі", що вже від тепер буде відкрита для гостей не тільки впродовж гарячих літніх місяців, але впродовж року!

През. Фрондізі домагається закону проти терористів

Буенос Айрес, Арґентина. — Президент Артуро Фрондізі звернувся з проєктом до Конґресу про ухвалення нового законопроєкту про успішне поборювання терористів і саботажистів. Недавно там 3 особи були вбиті, а 6 осіб поранені внаслідок експльозії бомби. У президентовім законопроєкті пропонується кару тюрми від 6-ох місяців до 5-ох років за продукцію бомби або за її підкладування. Подібні кари передбачені і за продаж зброї або амуніції й вибухових матеріялів. Особи, оскаржені в цих злочинах, не матимуть права після заарештування вийти з в'язниці за кавцією. Теперішній закон передбачає кару трьох років тюрми за саботажі і продаж зброї, а за „страшення" при допомозі бомб — передбачена тільки кара двох років тюрми.

● **З Дуаля в Камеруні** повідомляють, що там відбувся судовий процес проти сімох учасників терористичних нападів, членів підпільної революційної організації, зв'язаної з „Камерунською армією національного визволення". Усіх сімох, в тому п'ятьох ще не зловлених, засуджено на кару смерти.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Проф. Юрія Луцького,** відомого українського науковця й голову славістичного департаменту в Торонтському університеті, найменовано дійсним професором. В американських і канадійських університетах це найвищий університетський науковий ступінь. (Нижчі ступені це — лектор, асистент-професор й асоціейт-професор).

● **Видавнича спілка „Тризуб"** у Вінніпеґу закінчує друкувати приготований д-ром Яром Славутичем підручник української мови для середніх шкіл в Алберті. Підручник об'єму 384 сторінок, авторизований для вжитку на курсах української мови у згаданій канадійській провінції. Почнуться ці курси з новим шкільним роком, значить у вересні ц. р.

● **В Гемілтоні, Онт, в Канаді** відкрито українську книгарню „Дніпро". Власником цієї книгарні є Тиміш Мельник з Волині.

● **Орган Об'єднання Українців в Америці „Самопоміч",** що виходить уже десятий рік під назвою „Новий Світ", об'єднується в один журнал з часописом „Наш Контакт", дотеперішнім органом кредитових кооператив „Самопомочі" в Дітройті і в Шикаґо. Перше число об'єднаного журналу під новою назвою вийде в жовтні ц. р. Суспільно - громадську частину журналу редаґуватиме ред. Роман Ільницький і господарсько-кооперативну ред. Володимир Несторович.

● **Обов'язки голови Союзу Українців у Великій Британії** (СУБ) виконуватиме після смерти дотеперішнього голови Дмитра Левицького до наступних Загальних Зборів, перший заступник голови СУБ мґр. М. Білий - Карпинець.

● **Вакаційну Оселю для 70 українських дітей** із різних закутин Австрії відкрито заходами Українських Душпастирств та Українського Центрального Допомогового Об'єднання в Австрії дня 21 липня 1959 р. Міститься вона в старовиннім, переробленім на Господарську Школу замку з 16 століття в Оберальм біля Галяйну.

Тверезі вломники в УНДомі в Ню Йорку

Ню Йорк. — Вночі з неділі 2-го серпня на понеділок 3-го серпня невідомі ще вломники вдерлись до місцевого Українського Народного Дому при Другій Евню та, знайшовши відносно невелику готівку грошей в реєстрі в барі і в столі в канцелярії, „помстились" в той спосіб, що ламали і демолювали те, що їм попало під руки — інформує проф. М. Лисогір, голова УНДому. При цьому виходило б, що вломники мусіли належати до якогось Братства Тверезости, бо залишили недіткненим склад алкогольних напоїв в барі. До будинку вдерлись вломники правдоподібно через якесь вікно. Потерпіла від них у відповідній мірі і сусідня ґалянтерійна крамниця п. Заклинського. Поліція веде слідство.

ОДНОЗГІДНО І СКОНСОЛІДОВАНО

(Закінчення зі стор. 2)

лене нормального приросту, як це доказує хоча б найновіша совєтська статистика. Немає релігійної свободи в Україні й насильне знищення Української Автокефальної Православної Церкви і Української Католицької Церкви та інших віровизнань заступлене московською режимовою церквою. У шкільництві України московську мову підноситься понад українську мову, як це особливо ярко доказує остання зміна шкільних законів в Україні. Малотиражні літературні й наукові видання в українській мові, жалюгідний стан, що Україна дотепер ще не має енциклопедії, а навіть доброго словника, бідна по змісті й формі преса, до речі, у великій частині друкована в Україні московською мовою, доверщує катастрофічний колоніяльний стан України, що в заграничній пропаґанді московські послушники називають незалежністю й суверенністю . . . Коли врахувати, що вище наведену резолюцію прийнято оплесками делеґатів, які рекрутувалися з усіх прошарків українського населення в Канаді і заступали цілість національної спільноти, то цей факт має своє значення. Він далі дісно в'яжеться з іншою статтею резолюції, де говориться про те, що Шостий Конґрес Українців Канади пересилає українському народові в Україні сердечний привіт і приречення всебічної допомоги визвольній справі України".

„Конґрес рівночасно засудив політичні еміґраційні центри деяких сателітських країн, а конкретно кажучи, польський уряд в екзилі, Польський Конґрес і Раду Трьох, які „видвигають претенсії до частини української етноґрафічної території, що колись були під їхніми режимами, не зважаючи на те, що ці претенсії старого завойовницького типу і що злощасна доба їх панування над українським народом й українською територією безповоротно проминула. І ця справа пройшла на Конґресі як бездискусійна. Однозгідність досягнуто було теж у формулюванні позитивного розв'язання справи конлікту між народами і ставлення до сусідів України. Стаття 3-та резолюції звучить в цьому питанні так: Конґрес ухвалює: „Закликати централю сателітських країн у ЗДА, щоб вона перевірила свої позиції і знайшла позитивну плятформу для взаємин з українським та іншими підсовєтськими еміґраційними центрами, на базі взаємного пошанування національних стремлінь та без посягнень на землі сусідів!"

„Не було жадних заперечень збоку громадян Канади і делеґатів на Конґрес рівночасно, коли виникла справа звернутися до уряду Канади, щоб цей „прийняв у заграничній політиці Канади програму визволення народів, поневолених комуністичним московським режимом, та щоб у зв'язку з цим на дипломатичній дорозі запропонувати урядам Британського Комонвелту й країнам НАТО заключення Міжнародної конвенції визволення".

„Досягнення однозгідности у найважливіших і суттєвих питаннях уважаємо найбільшим успіхом Конґресу Українців Канади".

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Від. 204 повідомляє своїх членів, що Піврічні Збори відбудуться в суботу, 8-го серпня 1959 р., в год. 8-ій веч., в залі Народного Дому — 140 Секенд Евеню, ч. залі 25. Присутність членів є побажана, з огляду на звіти Управи і Контр. Комісії. — Управа.

ГЕМТРЕМК, Миш. — Т-во ім. М. Шашкевича, Відд. 94, повідомляє, що Місячні Збори відбудуться в суботу, 8-го серпня 1959 р., в год. 7-ій веч., в залі Укр. Дем. Клюбу — при 2376 Ґрейлінґ вул. Проситься всіх членів прибути на Збори. — Т. Майструк, рек. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні Збори Т-ва „Зоря", Відд. 69 відбудуться в суботу, 8-го серпня 1959 р., в год. 8-ій веч., в бюрі касира Мартинця, під ч. 309 Іст 14 вул. Просимо всіх членів прибути на Збори. — М. Ликтей, секр.

КЛІФТОН, Н. Дж. — Т-во „Українська Січ", Відд. 182, повідомляє своїх членів, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 9-го серпня 1959 р., в год. 2-ій по пол., в парафіяльній залі при 45-47 Hope Ave. в Пассейку, Н. Дж. Проситься членів прийти на Збори та вирівняти свої місячні вкладки. Члени, які не платять вкладок, наражуються на суспендування. — Управа.

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Збори Т-ва „Сокіл", Відд. 336, відбудуться в неділю, 9-го серпня 1959 р., в год. 1-ій по пол. Просимо всіх членів прийти на Збори, заплатити свої вкладки та привести зі собою нових кандидатів на членів УНСоюзу. — Г. Степанек, предс.; Г. Кисіль, фін. секр.; Т. Кальмук, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо — В-во св. Василія Великого, Відд. 364, повідомляє членів, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 9-го серпня 1959 р., в год. 2-ій по пол., в УНДомі — 3161 East 93rd Street. — Управа.

КАМПБЕЛЛ, Огайо. — Т-во „Сокіл", Відд. 218, повідомляє своїх членів, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 9-го серпня 1959 р., в год. 2-ій по пол., в УНДомі при 165 Gordon Ave. Просимо всіх членів прибути на Збори. Управа подасть звіт із Організаційних Зборів Окружного Комітету та полагодить деякі важливі справи. По Зборах відбудеться Відділовий Пікнік в залі та коло залі. — Управа.

МЕНВІЛЛ, Н. Дж. — Управа Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 349, повідомляє своїх членів, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 9-го серпня 1959 р., в год. 1-ій по пол., в домі Ветеранів — при вул. Вашинґтон. Крім звичайного денного порядку, будуть ще обговорювані організаційні справи нашого Відділу. Просимо всіх членів обов'язково прибути. — Управа.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — С-во Рож. Пресв. Богородиці, Від. 36, повідомляє своїх членкинь, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 9-го серпня 1959 р., в год. 3-ій по пол., в церковній залі під ч. 305 Гудсон Еве. Просимо прибути на Збори. На порядку: звіт з діяльности Управи. На Зборах буде звіт з нарад з гол. секретарем УНСоюзу, який був в Рочестері 2-го серпня 1959. — Є. Ґеруля, предс.; М. Шворц, кас.; С. Гунька, секр.

ТАРЗАН, ч. 4301. Випадкова ситуація.

Вступом до Тарзанового сну було дозвільне плянування подорожі додому.

Але вранці ці пляни були розвіяні. Він зі страхом дивився, не хотячи вірити...

Ось і його верблюд був мертвий, можливо від того, що кормився затрусним чагарником... Він був самотній, пішки, в серці пустині!